МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОСВІТА І ЗДОРОВ'Я ПІДРОСТАЮЧОГО ПОКОЛІННЯ

ФАКУЛЬТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ, СПОРТУ І ЗДОРОВ'Я

ЧАСТИНА 1

Український державний університет
імені Михайла Драгоманова

2025 р.

УДК 37+613]-053.2/.6:005.745
0-72

Матеріали VII Міжнародного симпозіуму «Освіта і здоров'я підростаючого покоління»: Зб. наук. Праць, Ч.1 / За ред. Білик В.Г. Вип. 7. К.: Алатон, 2025. 179 с.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Білик Валентина Григорівна – завідувачка кафедри здоров'язбережувальної освіти та фізичної рекреації Українського державного університету імені Михайла Драгоманова доктор педагогічних наук, професор.

Омельчук Олена Володимирівна – заступник декана з наукової роботи та міжнародних відносин, факультету фізичного виховання, спорту і здоров'я Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, кандидат педагогічних наук, доцент.

Тимошенко Олексій Валерійович – декан факультету фізичного виховання, спорту і здоров'я Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, доктор педагогічних наук, професор.

ISBN 978-617-7834-43-3

© Редакційна колегія, 2025
© Автори статей, 2025
© Видавництво «Алатон», 2025

практ. конф. «Теоретичні та методичні основи організації здоров'язбережувального навчального середовища загальноосвітньої школи та ВНЗ», 14 квітня 2011 р. / редкол.: В.Р. Ільченко (гол. ред.) та ін. – Полтава, 2011. – Вип. 3. – С. 42-45

5. Концепція «Нова українська школа» URL: http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch2016/konczepcziya.html (Concept "New Ukrainian School". (2016). Retrieved from: http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch 2016/konczepcziya.html)

6. Сміливі навчати : практичний порадник для пед. працівників закл. заг. серед. освіти / уклад. А. В. Аносова, Л. А. Пєтушкова. Київ : Навчай для України, 2023. 56 с.

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ДО ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Кучер Наталія Володимирівна
здобувачка 2-го курсу спеціальності 017 «Фізична культура і спорт», Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
Білик Валентина Григорівна
завідувачка кафедри здоров'язбережувальної освіти та фізичної рекреації Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, доктор педагогічних наук, професор
Шеремет Інеса Володимирівна
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри здоров'язбережувальної освіти та фізичної рекреації Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Учитель — одна з найдавніших професій. Вона виникла на ранніх етапах розвитку людства, а згодом стала окремою галуззю через необхідність передати досвід молодому поколінню. На перших етапах повинні були передаватись знання і навички володіння знаряддями праці, зброєю тощо. З моменту виникнення професії, вчителі вперше отримали виховну функцію. Учитель – це наставник. Тому виховна робота — це діяльність, яка спрямована на вирішення проблеми загального гармонійного розвитку особистості шляхом організації навчального середовища та управління різноманітною діяльністю учнів. складний суспільний виробничий процес .

Розвиток когнітивних методів і стрімке зростання суспільствознавчих знань призвели до необхідності спеціальної передачі знань, умінь і навичок. У зв'язку з цим у «чистій» освітній сфері професії вчителя виділяється окрема функція – освітня. Навчання — це діяльність, основна мета якої — управління пізнавальною діяльністю учнів. «Педагогічна підготовка» (А. Дістервег) поєднуються в цілісний навчальний процес, що відбувається в діяльності всіх професійних педагогів.

Соціально-економічні, політичні та соціокультурні зміни сучасного суспільства, перехід до інформаційного суспільства, глобалізація пояснюють загальну кризу в системі освіти, суть якої пов'язана переважно з недостатністю змісту освіти та рівня освіти. Звертаємо увагу, що інформаційне суспільство характеризується високим рівнем інформаційних технологій, розвиненою інфраструктурою, розвитком інформаційних ресурсів та доступу до інформації, принциповими змінами в соціальній структурі, розширенням сфери інформаційної діяльності. У цьому контексті комп'ютеризація означає зміну всієї освітньої системи, орієнтованої на нову інформаційну культуру, підвищення доступності якісної освіти через розвиток дистанційного навчання та використання сучасних інформаційно-телекомунікаційних технологій для інформування навчального процесу.

Світовий процес переходу до інформаційного суспільства, а також економічні, політичні та соціальні зміни, що його супроводжують, прискорюють реформування системи вищої освіти, у якій педагогічна освіта посідає особливе місце. Ця особливість полягає у тому що педагогічна освіта безпосередньо зв'язана з економічним, соціальним і політичним станом суспільства, забезпечує рівень освіченості населення, визначає ефективність

професійної діяльності фахівців як по вертикалі, так і по горизонталі їх функціональних обов'язків, супроводжує становлення, розвиток і розквіт (або занедбаність) нації.

У час бурхливого розвитку науки та техніки, інтернет-технологій, коли кожен має доступ до всієї необхідної інформації з різних галузей знань та діяльності, стрімкого розвитку набуває дистанційне навчання. На сьогоднішній день освіта не відстає від науково-технічного прогресу.

В сучасних умовах існує потреба отримання вищої освіти дистанційно, що викликано необхідністю навчатися без відриву від виробництва, отримання освіти людьми з обмеженими можливостями та тими, що перебувають за кордоном або у місцях позбавлення волі. Таку можливість надає дистанційне навчання, яке здійснюється завдяки інформаційно-освітнім технологіям і системам комунікації.

Дистанційна форма навчання дає можливість створення систем масового безперервного самонавчання, загального обміну інформацією, можливість отримання освіти у навчальних закладах іноземних держав, не виїжджаючи зі своєї країни та надання освітніх послуг іноземним громадянам і співвітчизникам, які проживають за кордоном тощо. Саме ця система може найбільш адекватно і гнучко реагувати на потреби суспільства щодо підготовки професіоналів, тому дистанційне навчання - найефективніша система підготовки і безперервної підтримки високого кваліфікаційного рівня фахівців різноманітних сфер та галузей.

Водночас поява дистанційної освіти зумовлена тим, що в умовах кардинальних змін у суспільстві консерватизм традиційних університетів став стримуючим фактором у системі культивування професійних талантів.

Сьогодні дистанційна освіта знайшла своє відображення в активній політиці України щодо комп'ютеризації суспільства: в Законі України «Про національну програму комп'ютеризації» (2001 р.) та «Про вищу освіту», в Указі Президента України «Про розвиток української глобальної мережі Інтернет». Зв'язки «Національна частина мережі» (2000), Концепції розвитку дистанційної освіти в Україні (2000), «Положення про дистанційну освіту» (2013). У цих національних документах передбачено заходи, спрямовані на те, щоб зробити вчителів засобом ефективної взаємодії із суб'єктами освітнього процесу. Розвиток інформаційного суспільства, перехід від концепції «навчання протягом усього життя» до концепції «навчання протягом усього життя», призвів до зміни парадигми в освіті. Кожна парадигма формується відповідно до домінуючих елементів у системі базових параметрів освіти як соціокультурного явища.

Такими елементами можуть бути уявлення про системи знань, умінь і навичок, які необхідні людині в певний історичний період; розуміння культурних типів і закономірностей розвитку особистості в процесі засвоєння; принципи кодування та передачі інформації; розуміння цінності соціального виховання; положення і роль носіїв знань і культури в освітньому просторі; імідж і позиція людей у системах освіти, навчання та освіти [34].

Дистанційна освіта є однією із сучасних та ефективних форм навчання вчителів майбутнього завдяки: комп'ютеризації навчальних закладів, збільшення обсягу самостійної роботи студентів, перевагам дистанційної освіти (гнучкість вибору), місця і час навчання, мультимедійна інформація, посилення активної ролі студентів у навчанні тощо). Необхідно також враховувати особливості систем підготовки майбутніх учителів. Дослідники розглядають це з кількох точок зору: процес професійного розвитку як майбутнього фахівця: як мета та результат вищої освіти та контекст, у якому учні беруть участь у навчальній діяльності. [52]. Ця система навчання характеризується високим ступенем організованості та складною структурою. Для нього характерні динамічність, гнучкість, керованість, впорядкованість і внутрішня гармонія компонентів.

Список використаних джерел:

1. Бондаренко В. В. Основи дистанційного навчання: навчальний посібник / В. В. Бондаренко, В. М. Кухаренко. – Х.: ХНАДУ, 2013. – 172 с)

2. Борзенко О.П. Особливості організації дистанційного навчання в Україні / О.П. Борзенко // Науковий вісник Південноукраїнського національ-ного педагогічного університету ім. К.Д. Ушинського: зб. наук. праць. «Сучасні тенденції у педагогічній освіті і науці України та Ізраілю: шляхи до інтеграції» – Одеса, 2011. – С. 13-20.

3. Сисоєва С.О. Проблеми дистанційного навчання: педагогічний аспект // Неперервна професійна освіта: теорія і практика. – Випуск III–IV. – 2003. – С. 81

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ДИСТАНЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ

Кушнірюк Сергій Георгійович
кандидат наук з фізичного виховання та спорту, професор кафедри фізичної культури, спорту та методики викладання Бердянського державного педагогічного університету
Самсутіна Наталя Михайлівна
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фізичної культури, спорту та методики викладання Бердянського державного педагогічного університету

Сучасні виклики, які постають перед системою української освіти, ускладнилися через військові дії. Багато закладів загальної середньої освіти зазнали руйнувань або змушені працювати у дистанційному форматі, що суттєво вплинуло на освітній процес та організацію фізичного виховання.

Фізичне виховання має велике значення у формуванні здорового способу життя, підвищенні рівня фізичної підготовленості молодого покоління та вимагає нових підходів до підготовки майбутніх учителів фізичної культури, здатних до ефективного використання дистанційних технологій навчання. У зв'язку з цим особливо актуальною для педагогічних закладів вищої освіти стає розробка сучасних методик підготовки майбутніх учителів, які враховують специфіку дистанційного навчання.

Мета нашого дослідження полягає у визначенні особливостей підготовки майбутніх учителів фізичної культури до ефективного використання дистанційних технологій навчання. Для її досягнення використано методи аналізу науково-методичної літератури, а саме, вивчення і систематизація наявних досліджень щодо підготовки майбутніх учителів фізичної культури до використання дистанційних технологій навчання на уроках фізичної культури.

Згідно Інструктивно-методичних рекомендацій щодо викладання навчальних предметів / інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2024/2025 навчальному році «з метою збереження життя та здоров'я учасників освітнього процесу заклади освіти змушені переходити повністю або частково на дистанційний режим роботи, що обмежує здобувачів освіти в очному спілкуванні, звичному для себе способі життя. Але найвагомішим викликом є обмеження рухової активності. Це найбільше відчуває організм дитини, який потребує постійної динаміки, впливу ультрафіолетових променів, свіжого повітря тощо. Усе це в комплексі ставить перед вчителем / учителькою фізичної культури завдання знаходити дієві шляхи у розв'язанні складних питань дистанційного навчання» [2].

На думку П. Лівака, «учитель фізкультури повинен уміти знаходити підхід до кожного учня, враховуючи його індивідуальні потреби та можливості. Формування позитивного ставлення до фізичної активності та здорового способу життя в молоді – це одна з основних задач учителя. Натепер підготовка викладачів фізичної культури в Україні проходить певні зміни. Багато закладів вищої освіти адаптують свої програми відповідно до сучасних суспільних вимог та потреб здобувачів освіти» [3].

Автор вважає, що для майбутнього учителя фізичної культури важливими є навички використання онлайн-ресурсів, уміння організовувати заняття в умовах обмеженого